

kocatecvid
dijital

Metin Koca

BİLAY

Koca Tecvid

Metin KOCA

Kapak: Cihan EKER

Mizanpaj: İbrahim DİNÇ

Baskı ve Cilt

NY Matbaacılık Yayıncılık Kağıtçılık Tic. ve San. Ltd. Şti.

Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0 533 591 56 17 (Sertifika No: 50732)

1. Baskı: Eylül 2025 (1.000 adet)

ISBN: 978-605-73693-4-5

FCR Yayın Reklam Bilgisayar San. ve Tic. Ltd. Şti.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No:14/1 Ulus-Altındağ/ANKARA

Tel: (0 312) 310 08 60 - E-mail: fcr@fcr.com.tr

© **FCR** Yayın Reklam Bilgisayar San. ve Tic. Ltd. Şti. (Sertifika no: 46550)

BİLİMSEL ARAŞTIRMA YAYINLARI

www.fcr.com.tr

fcr@fcr.com.tr

Metin KOCA

1977 yılında Amasya'da doğdu. Amasya Büyükağa Hafızlık Kur'an Kursunda hafızlığını ikmal etti. Amasya İmam Hatip Lisesinde Orta ve Lise eğitimi aldı. Samsun Ondokuzmayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Lisans ve Yüksek Lisans eğitimlerini tamamladı. Diyanet Akademisi Trabzon Dini Yüksek İhtisas Merkezinde İhtisas eğitimi aldı.

Sinop Dikmen, Samsun Bafra ve Amasya Merkez'de İmam-Hatip; Erzincan İliç ve Samsun Ondokuzmayıs İlçe'lerinde Vaiz olarak görev yaptı.

Diyanet Akademisi Şanlıurfa ve Samsun Dini İhtisas Merkezlerinde Kur'an-ı Kerim Eğitim Görevlisi ve Dini İhtisas Merkezi Müdürü olarak çalıştı.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	5
HAMDELE-SALVELE	7
TECVIDİN TANIMI	8
1. HARFLER	9
1.1. Harflerin Şekilleri	9
1.2. Harflerin İsimleri	10
1.3. Harflerin Lâm-ı Tarifli İsimleri	11
1.4. Harflerin Tenvin'li İsimleri	12
2. MAHREÇLER	13
2.1. Mukaddimetü'l Cezerî'de Mehâricü'l-Huruf	13
2.2. Harflerin Mahreçler Tasnifi	17
2.2.1. Cevf	18
2.2.2. Halk	18
2.2.3. Lisân	18
2.2.4. Şefeteyn	19
2.2.5. Hayşûm	19
3. LÂZİMÎ SIFATLAR	21
3.1. Mukaddimetü'l Cezerî'de Sıfâtu'l-Huruf	21
3.2. Harflerin Lâzımî Sıfatlarının Tasnifi	25
3.2.1. Hems-Cehr	25
3.2.2. Şiddet-Beyniyye-Rihvet	25
3.2.3. İsti'la-İstifâle	25
3.2.4. İtbak-İnfıtah	26
3.2.5. Izlak-İsmat	26
3.2.6. Safir	26
3.2.7. Kalkale	26
3.2.8. Lîn	26
3.2.9. İnhiraf	27
3.2.10. Tekrir	27
3.2.11. Tefeşşî	27
3.2.12. İstitâle	27

4. ÂRIZÎ SIFATLAR	29
4.1. Harf-i Med, Sebeb-i Med	29
4.2. Medd-i Tabii	31
4.3. Medd-i Muttasıl	32
4.4. Medd-i Munfasıl	33
4.5. Medd-i Lâzım	35
4.6. Medd-i Ârız	39
4.7. Medd-i Lîn	43
4.8. Tenvin ve Nûn-i Sâkin	45
4.9. İhfa	45
4.10. İzhâr	47
4.11. İklâb	48
4.12. İdğâm-ı Me'al Gunne.....	49
4.13. İdğâm-ı Bilâ Ğunne	50
4.14. İdğâm-ı Misleyn	51
4.15. İdğâm-ı Mütecâniseyn	53
4.16. İdğâm-ı Mütেকâribeyn	55
4.17. İdğâm-ı Şemsiyye	57
4.18. İzhâr-ı Kameriyye	59
4.19. Kalkale	60
4.20. Hükümü'r-Râ	61
4.21. Lafzatullâh	65
4.22. Zamîr	66
4.23. Sekte	67

Giriş

Kur'an-ı Kerim Hz. Muhammed (s.a.v)'e vahiy yoluyla Arapça olarak indirilen, mushaflarda yazılan, tevâtür yoluyla nakledilen ve tilavetiyle ibadet olunan Allah kelimasıdır.

Kur'an-ı Kerim okurken; harflerin kendine özgü şekilleri, isimleri, harflerin çıkış yerleri olan mahreçleri, harflerin zatında olan ve kendilerinden ayrılmayan lâzımî sıfatları ve sonradan kazanmış oldukları ârizî sıfatlarından oluşan, tecvid ilminin kâide ve kurallarının bilinmesi ve uygulanması gerekmektedir.

Anadolu topraklarının kadim kültüründe yıllarca tecvid kitabı olarak okunup ezberlenen iki temel kaynağımız;
İbnü'l-Cezerî'nin (ö. 833/1429) Mukaddimetü'l-Cezerî'si ile Abdurrahman Karabâşî'nin (ö. 904/1498) Karabaş Tecvidi'dir.
Bu iki temel kaynağımızdaki tecvid tanımlarından hareketle Koca Tecvid'i 4 madde ile özetleyebiliriz.

1- Harfler

2- Mahreçler

3- Lâzımî Sıfatlar

4- Ârizî Sıfatlar

Harflerin şekilleri, isimleri, küllî ve cüz'î mahreçleri ve lâzımî sıfatları Mukaddimetü'l-Cezerî'den, ârizî sıfatları ise Karabaş Tecvidi'nden derlenmiştir.

Çalışmamızın Diyanet İşleri Başkanlığı Diyanet Akademisi
Dini Yüksek/Dini İhtisas ve Kur'an Eğitim Merkezleri,
İlahiyat/İslâmi İlimler Fakülteleri, İmam-Hatip Liseleri ve özellikle
Hafızlık Kur'an Kurslarında öğrenim gören kardeşlerimize ve
meslektaşlarımıza, tecvid kaidelerinde kadim kültürle beslenen pratik
bir bakış açısı kazandıracağına inanıyorum.

Bizleri yetiştiren anne, baba, hoca ve talebelerimize;
eserde emeği olan kardeşlerime şükranlarımı arz ediyorum.
Babam, Hocam Ömer KOCA'ya rahmet vesilesi olması niyazım ile...

Metin KOCA